

Helhetslyftet – Slutrapport Hälsolitteracitet VGR

AMIF 2022/20356811

Sofia Vingård

Datum: 2025-06-12

Dokumentnamn: Helhetslyftet – Slutrapport VGR Folkhögskoleförvaltningen
Hälsolitteracitet

Kontaktperson: Sofia Vingård, VGR Folkhögskoleförvaltningen, Projekt
Helhetslyftet

Projektnummer: AMIF: Helhetslyftet, 20356811

Telefon: XXXX

E-post: XXXX@XXXX.se

Sammanfattning

VGR Folkhögskoleförvaltningen har tillhandahållit en samordnare på 50 % för att driva kompetensutveckling inom hälsolitteracitet för medarbetare i projektet.

För att medarbetare effektivt skulle kunna arbeta med att öka deltagares hälsolitteracitet efterfrågades tillgång till ett informationsrikt, lättförståeligt och lättanvänt material som stöd för att ta upp olika teman kopplade till hälsa. Ett av resultaten i Helhetslyftet är att VGR nu tillhandahåller ett sådant material *Prata om hälsa!* fritt för användning. I processen med att ta fram materialet har relevans för deltagare samt användarvänlighet för medarbetare varit utgångspunkt och arbetet har skett i samverkan med dessa grupper.

Kompetensutvecklingsinsatser i digital form har genomförts med varierande grad av deltagande. Rekommendationer för framtiden är att tidigt i ett projekt sätta agenda med datum för när dessa insatser kommer ske och kommuniceras ut till alla berörda medarbetare för att dessa ska kunna avsätta tid.

Sammantaget har kompetensutveckling och tillgång till material skapat goda förutsättningar för verksamheter att starta upp och implementera löpande arbete med hälsolitteracitet i organisationen.

Innehåll

Sammanfattning.....	2
Innehåll.....	3
Inledning	4
Projekt mål för Helhetslyftet.....	4
Beskrivning av insatsen.....	5
Resultat.....	7
Beskæftigelses Indikator Projektet - BIP ...	Error! Bookmark not defined.
SKAPA – Skattning Av Progression mot Arbete	Error! Bookmark not defined.
Dokument och bilagor.....	8
Referenser.....	Error! Bookmark not defined.

Inledning

Helhetslyftet, var ett projekt som pågick mellan september 2022 till och med maj 2025. Projektet var finansierat genom medel från Asyl- och migrationsfonden (AMIF) och projektägare var Styrelsen för folkhögskolorna i Västra Götalandsregionen med projektledning förlagd på Folkhögskoleförvaltningen. Syftet med projektet var att tillhandahålla ändamålsenliga utbildningar som var anpassade till målgruppens behov där målgruppen var tredjelandsmedborgare (medborgare i länder utanför EU/EES). De utbildningsinsatser som projektet innefattade skulle utgå från tanken om att kombinera yrkesstudier med studier i svenska och/eller andra förberedande insatser inför arbetslivet. Vidare var målet med Helhetslyftet att minska arbetslösheten och öka känslan av delaktighet i samhället hos tredjelandsmedborgare. Då det finns ett samband mellan hälsa, livssituation och möjlighet att ta till sig utbildning hade projektet även inkluderat insatser med hälsokommunikation och föräldrastöd för deltagarna i projektet.

Projektet genomfördes med partners från region, kommun och civilsamhälle i 17 kommuner i Västra Götaland och Halland. Projektpartners ansvarade för olika slags insatser för deltagarna, så som Nästa steg, Kombinationsutbildningar, Förberedande jobbspår kommun och Förberedande jobbspår folkhögskola. För att behålla en sammanhållen projekttidé fanns utöver projektledningen även samordnare för de olika insatserna som har koordinerat de olika delarna i projektet. Denna slutrapport syftar till att beskriva det arbete som Hälsolitteracitet genomförde i Helhetslyftet, redovisa projektresultat samt lyfta fram utmaningar och vilka delar som kommer att tas med i det fortsatta arbetet.

Projekt mål för Helhetslyftet

Helhetslyftet hade tre framskrivna projekt mål för deltagarna samt för verksamheterna;

- 1) ökade kunskaper i svenska språket
- 2) ökad anställningsbarhet där individuella förutsättningar matchar arbetsmarknadens behov
- 3) utvecklade metoder, arbetssätt och samverkansformer för arbetet med integration.

I insatsen Kompetensutveckling inom hälsolitteracitet har vi främst arbetat med projekt mål 3 och beskriver vårt arbete med dessa mål i denna slutrapport för Helhetslyftet. I projektet tog projektpartners fram en

förändringsteori med mål uppdelat på organisation, ledning och medarbetare samt deltagare. Dessa har sedan följts upp utifrån ett systematiskt kvalitets- och utvecklingsarbete där inrapportering skett genom kontinuerlig dokumentation, vilket i sin tur utgjort underlag i de diskussioner som genomförts på dialogmötena. Dialogmötena har skett mellan projektpartners och projektledning och syftat till att skapa reflekterande lärtillfällen. Systematiken och återkommande diskussioner har bidragit till att områdena nedan har kunnat utvärderas, utvecklas och bidragit till förbättrade arbetssätt.

Organisation

- Upparbetade samarbeten mellan organisationer i projektet.
- Metoder kring samarbete, samverkan och samordning.
- Insatserna är anpassade efter deltagarens behov och förutsättningar samt samhällets kompetensförsörjningsbehov.
- Metodutveckling av kombinationsutbildningar.
- Metodutveckling av BIP samt SKAPA-verktyg för deltagare.

Ledning och medarbetare

- Ledning och medarbetare har ett långsiktigt perspektiv på kedjan av stöd och insatser för deltagarens väg mot arbete.

Deltagare

- 60 % av deltagarna anger att insatsen inom Helhetslyftet har varit till hjälp för deras integration.
- 60 % av deltagarna har ökat sina förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden enligt BIP.
- 80 % av språkdeltagarna har förbättrat sina kunskaper i svenska enligt GERS eller SFI.

Beskrivning av Kompetensutveckling inom hälsolitteracitet

Kompetensutveckling inom hälsolitteracitet för medarbetare i projekt Helhetslyftet har utförts av VGR Folkhögskoleförvaltningen med en samordnare anställd på 50 % from augusti 2023 till juni 2025. Uppdraget har varit att stötta medarbetare hos alla samverkanspartners för att varje organisation ska kunna möjliggöra ökad hälsolitteracitet hos deltagare.

Samordnaren har sett över hur verksamheter arbetar med tema hälsa med sina deltagare och kartlagt behov för att underlätta för de som vill börja eller önskar andra verktyg för befintliga insatser.

Med utgångspunkt i ett tidigare använt material riktat till nyanlända har samordnaren tagit fram ett metodstöd för medarbetaren att använda för att samtala om hälsorelaterade teman. Materialet *Prata om hälsa!* är en Power point-presentation på 147 sidor som inkluderar levnadsvanorna stress, sömn, fysisk aktivitet och mat. Andra halvan av materialet innehåller information om sjukvårdssystemet inklusive egenvård och screeningprogram samt tandvård och tandhälsa. Materialet är användbart i grupper med låg hälsolitteracitet och varierande utbildningsbakgrund. Språket är lätt svenska och förtydligas med unika illustrationer framtagna under projektets gång. Informationen är allmänt hållen där valda delar kopplas till erfarenheter av migration.

I uppstarten av processen har samordnaren testat materialet genom att använda det med en grupp deltagare i Du och ditt liv på Dalslands folkhögskola. I den gruppen var både utbildningsnivå och kunskapen i svenska låg vilket erbjöd en chans att använda materialet med 3 - 4 tolkar i rummet. Samordnaren för insatsen hälsolitteracitet och lärare på skolan kunde tillsammans reflektera över användbarheten i den typen av grupp. Samordnaren har sedan haft dialog med andra medarbetare i projektet för att få inspel kring vad som passar grupper med deltagare där både språk, utbildning och förståelse kopplat till hälsolitteracitet har varit högre. Ett antal lärare och andra medarbetare har fått komma med inspel och några har provat att använda delar av materialet i grupper med deltagare under processens gång. Med BIP som förhållningssätt har deltagarens möjlighet till ökad hälsolitteracitet och därmed ökad möjlighet att studera och arbeta varit fokus. Såväl deltagare själva som medarbetare som möter dessa dagligen har varit medskapande under hela processen.

Ambitionen har varit att skapa ett innehållsrikt material för vuxna som är tillgängligt för den stora heterogena grupp som tredjelandsmedborgare och andra migranter utgör. Materialet har omarbetats löpande och illustrationer har tillkommit genom dialog mellan illustratör och samordnare med syftet att förtydliga information för individer med lägre nivå i svenska språket.

Utöver materialet, som tagit mycket fokus då behovet uppfattades vara stort, har digitala utbildningar i hälsolitteracitet och hur en kan arbeta med det i sin verksamhet erbjudits medarbetare i projektet vid ett flertal tillfällen.

I april 2025 genomfördes även ett digitalt spridningsseminarium med visning och information om hur en kan få tag på och använda materialet Prata om hälsa! Runt 50 deltagare nåddes varav ca 40 var externa deltagare som inte är med i Helhetslyftet.

Många medarbetare i projektet har uppskattat seminarierna med Josefin Wångdahl som klargjort vad hälsolitteracitet innebär. Framför allt konkretiserades hur vi som organisationer kan och ska ta ansvar för att möjliggöra individens ökade förmåga att få tag på, förstå, värdera och använda information om hälsa.

Vid projektets halvtidskonferens genomfördes en workshop på temat hälsolitteracitet.

Resultat

Insatsen Kompetensutveckling inom hälsolitteracitet har resulterat i materialet Prata om hälsa! vilket kommer finnas fritt för nedladdning via VGRs hemsida i form av en Power point-presentation och som PDF. Samordnaren har fått tydliga indikationer från flera medarbetare i projektet och även andra samverkansparter att materialet kommer möjliggöra implementering av arbete med hälsa i ett flertal verksamheter.

Samverkan

I samverkan med lärare på folkhögskolor och medarbetare i kommuner har samordnaren träffat deltagare inskrivna i Helhetslyftet för att få deltagarperspektiv på vilka fokusområden som varit relevanta att prioritera i arbetet med hälsolitteracitet. Dialog med medarbetare har legat till grund för att kompetensutvecklingen under projektets gång skulle vara relevant för deltagarna. Genom samverkan vid dialogmöten har information om verksamheternas förutsättningar samlats in.

Inför ett liknande projekt rekommenderas att lägga mycket tid ut i verksamheter och med målgruppen tidigt, för att mer effektivt kunna erbjuda efterfrågade resurser (utbildningsmaterial, handledning, kompetensutveckling för medarbetare med mera) i ett tidigare skede och mer kontinuerligt.

Commented [SG1]: Jmf med lägesrapport
Hur gör/gjorde vi? Hur blev det?

Erfarenheter och implementering

Commented [SG2]: Jmf med lägesrapport Vart ska vi? Lärdomar och implemetering

I slutfasen av projektet har fokus varit att sprida materialet och säkerställa att medarbetare känner sig trygga i att använda det som stöd för att prata om hälsa med en grupp oavsett språklig nivå eller förförståelse för de teman som tas upp i materialet Prata om hälsa! Samordnaren har besökt verksamheter och haft digitala träffar med medarbetare som önskat få en introduktion till materialet. Det hade varit gynnsamt med mer tid för detta arbete då flera verksamheter efterfrågat introduktion av materialet tillsammans med samordnaren.

Under slutkonferensen visades materialet upp med information om hur en kan få tag på det och använda det i sin verksamhet.

Dokument och bilagor

Länk: [Prata om hälsa - VGR Folkhögskolor](#)